

هفتمین همایش ملی بنیاد علمی قانون یار

همایش پژوهش های علمی علوم اسلامی و انسانی در عصر نوین

بنیاد علمی قانون یار - آموزش و پرورش استان کرمانشاه - واحد پژوهش سپاه پاسداران (با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه رازی، دانشگاه آزاد، دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه پیام نور کرمانشاه، دانشگاه علمی و کاربردی، جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه، دانشگاه صنعتی کرمانشاه، بنیاد شهید و سازمان ارشاد و
سرمدبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در پایگاه های ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۸ اسفندماه ۱۴۰۳ شماره مقاله: ۲۸/۹۳۳۲ رده بندی کنگره: ب ۵۶/۶۷۵

خلاقیت و نوآوری در فرایند تدریس،

طراحی آموزشی و مدیریت

مهناز ناصری

چکیده

حاضر بر اساس پژوهشی با عنوان خلاقیت و نوآوری در برنامه درسی تهیه شده است. مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی است و پس از بررسی مفاهیم با ارائه نتایج به پیشنهادات کاربردی پرداخته شده است. خلاقیت و نوآوری محرک اصلی تمدن هاست، تلفن اتومبیل، هواپیما، رادیو تلویزیون رایانه الکترونیک قدرت اتمی و مسافرتها فضایی و خلق ادبیات و انواع هنرها و ... نقاط عطفی از اختراعات و اکتشافات و نمودی ارزشمند از تفکر و ذهن خلاق بشر است برای پیشرفت در صنعت، اقتصاد، سیاست و همه علوم، نیازمند تفکری خلاق و نوآور هستیم؛ خلاقیتی که در ضمیر همه ما نهفته و در نحوه زندگی ما تأثیر دارد. تحولات سریع عصر کنونی ما نیازمند حل مسائل و مشکلات به گونه ای خلاق است. هر چند علم توسعه و پیشرفت نیاز اولیه بشر امروزی است ولی باید دانست که علم به خودی خود، ضامن حل بسیاری از مسائل و مشکلات آینده ای که ما با آنها مواجه خواهیم شد نیست تنها نیروی فوق العاده و قدرتمند خلاقیت است که میتواند مسائل و مشکلات را به طرز خارق العاده ای از سر راه بشر بردارد.

واژگان کلیدی: خلاقیت نوآوری، آموزش برنامه درسی دانش آموز

مقدمه

مرور موضوع توجه به خلاقیت نشان می‌دهد که در اواخر قرن بیستم علاقه ای قوی نسبت به آموزش خلاقیت به وجود آمد. در سالهای اخیر تحقیق درباره خلاقیت از توجه بر اصول کلی در خصوص منشا خلاقیت و ویژگیهای افراد خلاق به تمرکز بر حوزه های حرفه ای و نقش محیط اجتماعی و فرهنگی تغییر یافته است. این رویکرد در آثار افرادی مانند گاردنر (۱۹۹۳) سیکزنتمی هالی (۱۹۹۶) و یه (۲۰۰۰) به چشم می خورد چنگ پینگ چانگ (۲۰۱۳) مطابق با سند تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی تقویت نگاه تخصصی زیر بنایی و اولویت بخشی به آموزش دوره ابتدایی در تامین و تخصیص منابع در کنار پرورش و آموزش فراگیرانی خلاق و کارآفرین از جمله اهداف و راهبردهای کلان در سند تحول بنیادین است. همچنین بهره گیری از الگویی پیشرفته و بومی برای تربیت نسلی نو آور، مولد و کارآفرین مورد توجه اسناد فرادست بوده است. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) در سند برنامه درسی ملی نیز به ویژگیهایی مانند کسب رویکردهای نوآورانه آینده پژوهانه واقع بینانه، متناسب با فطرت الهی انسان اشاره شده است برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۱) همچنین برنامه راهبردی دوره ابتدایی آموزش با کیفیت در سالهای نخستین زندگی را امری الزامی و حیاتی تلقی نموده و سوق دادن فراگیران به سوی علم نهادینه کردن تفکر و پرسش گری پرورش افرادی خلاق، مولد، و انتخاب گر را از وظایف اصلی این دوره قلمداد نموده است. این توجه در برنامه راهبردی آموزش ابتدایی نیز به عنوان یکی دیگر از اسناد فرادست مورد تاکید است رتوف علی (۱۳۹۱)، توسعه یادگیری گروهی خلاق، روشهای نوین و فعال تدریس برای افزایش مهارتها و نگرشهای مورد نیاز برای زندگی در عصر حاضر و آینده و راهکارهای ایجاد آن در دانش آموزان از موارد مورد توجه این سند فرادست است. دوره ابتدایی به عنوان بخش مبنایی نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی تجلی بخش فرهنگ غنی اسلامی ایرانی و زمینه ساز توسعه ی توانمندیهای تربیتی ممتاز برای شکوفایی استعدادها در نظر گرفته شده است سند برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی (۱۳۹۲)

خلاقیت یکی از اصطلاحاتی است که ارائه تعریف از آن بسیار مشکل است و نوعی عدم قطعیت در تعریف آن وجود داشته و توافقی جامع در مورد یک تعریف یا اندازه گیری از خلاقیت وجود ندارد (فیورنهایم، بختیاره (۲۰۰۸) از نظر آمایل خلاقیت برجسته ترین ویژگی انسانی است که نقش ویژه ای در پیشرفت های بشری داشته است خلاقیت توانایی خلق ایده ها یا مصنوعات است که جدید شگفت انگیز و ارزشمند هستند دورین و کوین (۲۰۰۹) سانتروک (۲۰۱۳) خلاقیت و آفرینندگی را توانایی اندیشیدن در باره امور به راه های تازه و غیر معمول و رسیدن به راه حل های منحصر به فرد برای مسائل میدانند. رابرت گانیه خلاقیت و آفرینندگی را نوعی حل مسئله میدانند سیف (۱۳۹۲) در چند دهه اخیر، نظام های آموزشی به منظور ارتقاء تواناییهای شناختی و به ویژه خلاقیت تلاش زیادی کرده اند متغیر بودن و حجم زیاد علوم موجب این واقعیت انکار ناپذیر شده که اگر هدف تعلیم و تربیت اکتساب و به خاطر سپاری دانش باشد، فراگیران با احساس واماندگی در برابر هجوم اطلاعات نمیتوانند در توسعه دانش و پیشبرد فرایند نوآوری کوشا باشند. متخصصان معتقدند یکی از اهداف آموزش باید تربیت نسل خلاق و نوآور باشد پاشا شریفی مهری نژاد (۱۳۸۴)؛ چرا که نظام آموزشی به عنوان بازتابی از فرهنگ جامعه نیازها و آرزوها و ماهیت دانش موجود در یک جامعه معین محسوب میشود ناکپودیا (۲۰۱۰) توجه به خلاقیت از قدمتی تاریخی برخوردار بوده و برخی آن را به کتابهای مقدس نسبت داده که قدرت آن در بشر از طریق خویشاوندی و یک رابطه داوطلبانه و خصوصی با خداوند ایجاد و اثبات میشود اشترنبرگ کافمن، (۲۰۱۰). طرح علمی موضوع خلاقیت حتی تا قرن هفدهم با بروز نظرات فیلسوفانی مانند هابز و لاک مغفول بود.

فناوری اطلاعات و نوآوری در فناوری درسی از مهم ترین مزایا و پیامدهای فناوری اطلاعات در امر برنامه ریزی درسی قابل مشاهد می باشد. برنامه ریزی یعنی تجربیات آموختنی و نتایج مورد نظر به صورت طرح ریزی و هدایت شده که از طریق بازسازی منطقی معرفت و تجربه به منظور رشد دایمی یادگیرنده در زمینه شخصی و اجتماعی، تحت نظارت مدرسه تدوین شده است. همچنین در جای دیگر آمده است: «محتوا» و جریان رسمی و غیر رسمی که از طریق آن فراگیر، معلومات و روش فهمیدن را تحت نظارت مدرسه کسب میکند مهارت ها را فرا می گیرد و نگرش، ارزش گذاری و ارزشها را تغییر میدهد، ملکی، حسن (۱۳۹۴) به جرأت می توان گفت اگر مقوله برنامه ریزی درسی با فناوریهای نوین تلفیق شود گام

مهمی در رسیدن به اهداف آموزش و پرورش برداشته خواهد شد و آثار ذیل را به دنبال دارد ۱ امکان بهره گیری از یک برنامه درسی تلفیقی را فراهم می آورد: منظور از برنامه درسی تلفیقی برنامه ای است که فرصت لازم برای یادگیری تلفیقی یا مطالعه تلفیقی توسط آن فراهم میشود در برنامه درسی تلفیقی دیوارهای بلند و مستحکم میان موضوعات و مواد درسی در رشته های مختلف کوتاه تر و منعطف تر میگردد این نوع برنامه بیش از آن که بخواهد دانش معینی را به دانش آموزان القا کند به دنبال فراهم کردن زمینه های لازم برای شکوفایی قابلیت های فردی (دانش آموزان و گسترش تجربه های شخصی و مستقل آنها میباشد ۲ میزان اهمیت و اعتبار محتوای برنامه درسی را افزایش میدهد گسترش روز افزون دانش در عصری که تحت عنوان انفجار دانش نامیده شده سبب گردیده تا در هر لحظه نظریه های علمی جدیدتری مطرح شود که نسبت به دانش قبلی از اعتبار بیشتری برخوردارند. بنابراین بهره گیری از علوم و دانش روز که به واسطه فناوریهای اطلاعات و ارتباطات صورت می پذیرد باعث میشود که محتوای برنامه درسی به (Klieme, E, Clausen) گونه ای تنظیم شود که از درجه اعتبار و اهمیت بهره مند باشد. (۲۰۱۷) افزایش میزان علاقه مندی فراگیران را به همراه دارد برنامه درسی که بر اساس نیازهای واقعی فراگیران تعیین شده به گونه ای وافر علاقه آنها را در جهت یادگیری بیشتر افزایش میدهد. فناوری های جدید، به دلیل متنوع بودن و برخورداری از حجم بالای اطلاعات میتوانند نیازهای گوناگون فراگیران را تحت پوشش قرار داده و باعث افزایش علاقه مندی آنان به محتوای برنامه درسی گردند (۲۰۱۶) Gliss, G (Ashnman, H) ارائه دانش با ساختاری مناسب بهره گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در تنظیم برنامه درسی این امکان را فراهم میکند که بتوان اطلاعات مفاهیم و اصول محتوای مورد یادگیری را به گونه ای در اختیار فراگیران قرار داد که آنها اطلاعات علمی مورد نظر خود را در حد مناسب در اختیار داشته باشند؛ به عبارت دیگر، فناوری های جدید باعث میشوند که محتوای غنی از دانش مورد یادگیری در برنامه درسی (۲۰۱۵) Dangwal, P, kapur در اختیار فراگیران قرار گیرد.

بخش دوم: محتوای برنامه درسی

محتوای برنامه درسی باید به گونه ای باشد که فراگیران بتوانند بر اساس مهارت‌های مورد علاقه خود به آسانی در مسیر کسب دانش گام بردارند طارمیان فرهاد (۱۳۹۳) محتوای برنامه درسی که در آن انواعی از امکانات به گونه ای استفاده شود که باعث افزایش انگیزه و توانایی فراگیران شود، بسیار مهم است. فناوری های جدید باعث میشوند که برنامه درسی از قدرت انعطاف پذیری مناسب برخوردار بوده و بتواند انگیزه و توجه تمام فراگیران را جهت یادگیری محتوای مورد آموزش جلب نماید (فردانش، هاشم، ۱۳۹۱). میزان کارایی و کاربرد برنامه درسی در حقیقت سودمندی آن برنامه را مشخص می کند. برنامه درسی ای که بتواند دانش و مهارت‌های به روز و اساسی فراگیران را جهت کسب مشاغل آینده فراهم کند یا آنان را در مهارت آموزی یاری کند قطعاً از سودمندی بیشتری برخوردار است قره داغی، بهمن، ۱۳۹۲). رنامه درسی که متناسب با رشد ذهنی، جسمی، روانی یا عاطفی فراگیران تنظیم شده و در آن به تفاوت های فردی فراگیران توجه گردیده میتواند موجب افزایش یادگیری فردی فراگیران شود. به کمک فناوری های جدید می توان محتوای برنامه درسی را متناسب با ویژگیهای فردی فراگیران تنظیم کرد و از این طریق باعث افزایش میزان یادگیری آنها شد ناصری، محمد مهدی (۱۳۹۲)

بخش سوم: سطوح برنامه درسی

برنامه درسی از جهت انواع و سطوح آن دارای تقسیماتی است که برنامه درسی رسمی (صریح)، برنامه درسی پنهان (ضمنی) و برنامه درسی پوچ یکی از آنها است. (آیزنر (۲۰۰۱) برنامه درسی رسمی یا صریح برنامه ای است که حاوی هدفها محتوا و روشهای آشکار و منتشر شده مورد حمایت نظام آموزشی است مهر محمدی (۱۳۸۸) به زعم پوزنر پنج نوع برنامه درسی وجود دارد که برنامه درسی رسمی به عنوان برنامه درسی مکتوب یا مستندی است که فهرست هدفها چارترها و راهنمای برنامه درسی به دقت در آن تعریف شده و هدف از تهیه این برنامه فراهم سازی مبنایی برای برنامه ریزی طرح درس، ارزشیابی و کمک به نظارت بر کار مدیران و معلمان است. به زعم وی برنامه درسی اجرایی یا عملیاتی پنهان و پوچ از انواع دیگر برنامه درسی است فتنی واجارگاه (۱۳۹۳) کلاین نیز برنامه درسی رسمی را برنامه ای می داند که محدود به نهادها و سازمانهای رسمی دخیل و درگیر مستقیم در آموزش و پرورش است.

بخش چهارم: یادگیری برای نوآوری

به نظر پیتیر سنگه اندیشمند برجسته ایده سازمان یادگیرنده، الگوهای ذهنی یکی از قواعد مؤثر سازمان یادگیرنده است که بر محدودیتها و ناتوانیهای انسانها به ویژه ناتوانی در تفکر، بازاندیشی و یادگیری برای پیش برد برنامه های تغییر در خود و سازمان متمرکز شده است و به دنبال ارائه روشهایی برای بازبینی الگوهای ذهنی و تبیین نقش آنها در بازاندیشی در عمل است (آبر) کرامبی نیکلاس ۱۳۹۳، ترجمه ی حسن پویان آدمی آنگاه که کوشش میکند آگاه تر شود به نحوه تفکر و تعامل خود بیاندیشد و بنیانهای فکری خود را واریسی کند به تدریج آماده میشود تا به شیوه نوینی قابلیتهای خود را برای تفکر، گفت و گو یادگیری و تعامل توسعه دهد. در چنین شرایطی بر ترس از دانستن غلبه می کند، جسارت واریسی اندیشه هایی که در سازمانهای آموزشی کسب کرده است را به دست میآورد و شجاعت پذیرش مسوولیتهای اجتماعی آگاهی و خودارزیابی را در خود احساس میکند برزگر، ن، مرادی، س، ۱۳۹۱) با این تواناییها و قابلیتها تغییر مناسبات اجتماعی و بازاندیشی در رفتار خود را آغاز می کند و به تدریج به این باور می رسد که جامعه و سازمانی که در آن زندگی و کار می کند می تواند آینده بهتری داشته باشد. در چنین شرایطی جوانه های نوآوری سربر می آورند تغییرات سازمانی به تدریج به پیش می روند، نیروهای پیش برنده تغییر سازماندهی میشوند و به توسعه ظرفیتهای رشد و پشتیبانی از های بهبود عملکرد میپردازند و موانع تحول و نوآوری را به چالش می کشند حائری زاده، خیریه بیگم، ۱۳۹۱).

بخش پنجم: توانایی خلاقیت

ولفلک (۲۰۱۲) همسوی با گانیه عنوان میدارد که توانایی خلاقیت مانند توانایی حل مسئله بر دانش و اطلاعات فرد در زمینه ای که به آفرینش دست میزند وابسته است. او میگوید «داشتن یک مخزن غنی دانش در یک زمینه اساس خلاقیت در آن زمینه است یکی از ویژگیهای مهم خلاقیت، تازگی نتایج تفکر خلاق است. راه حلهای آفریننده و خلاق راه حلهایی نو هستند که دیگران قبلا به آن دست نیافته اند. ویژگی بدیع و مفید بودن خلاقیت به عنوان یکی از ویژگیهای اصلی خلاقیت مورد پذیرش قرار گرفته است زرنکا و زیمورا (۲۰۰۸) به زعم پیاژه خلاقیت توانایی جدا از بقیه توانایی ها و پدیده ای ذاتی و موروثی نیست. به عقیده وی هر عملی که بشر در راستای ساختن دانش خود انجام می دهد، عملی

بخش ششم: برنامه درسی خلاق

برای پرورش خلاقیت از طریق برنامه ضرورت دارد که برنامه‌ی درسی بر اساس تجارب قبلی و آمادگی دانش‌آموز و شرایط یادگیری در جهت کسب اطلاعات و معلومات بهتر او انتخاب و تنظیم شود (زندى بهمن ۱۳۹۲) برنامه‌ی خلاقیت کلاسی در این حوزه‌ها دنبال میشود قطعه‌های بازی اسباب بازی سرگرمی‌ها هنر کتابخانه اکتشاف موسیقی و حرکت و رایانه محیط کلاس غنی هماهنگ با ضوابط برنامه می‌تواند زمینه‌ی پرورش خلاقیت را فراهم سازد. عامل مهم دیگر در برنامه ریزی درسی، هماهنگی محتوا با مواد آموزشی مناسب است. همچنین بهره‌گیری از تفکر و بیان غیر مستقیم در طراحی مواد آموزشی خلاقیت در آموزش و پرورش را افزایش میدهد احمدی قراچه، علی محمد، (۱۳۹۴).

بخش هفتم: خلاقیت در رویکرد رفتاری

خلاقیت در رویکرد رفتاری یک الگوی رفتاری - شناختی است که ابتدا نا آگاهانه است و سپس در متن یک محرک ترکیب میشود اسکینر معتقد است که خلاقیت از تجدید سازمان فیزیکی که برای فرد نا آگاهانه است منتج میشود و به همین علت است که تولیدات خلاق در این نظریه خود به خودی است و شرطی شدن عامل به عنوان یک محرک به فرد این فشار را وارد میسازد تا برای یافتن راه حل موفقیت اقدام به رفتار خلاقانه کند اگر افراد تولیدات خلاقانه یک فرد را تشویق کنند فرد شرطی شدن عامل را تجربه کرده است (پروار ۱۳۸۵) در دیدگاه شناختی اعتقاد بر این است که خلاقیت آموزش پذیر است و افراد خلاق از عوامل اجتماعی و محیطی پیرامون خود تاثیر می پذیرند پژوهشهای مطرح در این رویکرد در دو گروه انجام یافته است اول گروهی که شیوه های پرورش خلاقیت را بررسی کرده اند و دوم گروهی که عوامل پرورش دهنده را شناسایی کرده و معتقدند توانمندی و استعداد های کودک از عوامل

اجتماعی تأثیر گذار از جمله مدرسه و والدین متاثر است نیمیک و ریان ۲۰۰۹ لینچ ۲۰۰۹، ریبو و هالوسیک. (۲۰۰۹)

بخش هشتم: خلاقیت در رویکرد نظام آموزشی

خلاقیت به عنوان یکی از مهمترین کارکردهای نظام آموزشی غالباً مورد نظر و توجه قرار داشته است؛ چرا که برجسته ترین ویژگی انسان است و نقش ویژه ای در پیشرفتهای بشری داشته است (آمایل ۲۰۰۶). این در حالی است که نظام فعلی آموزش و پرورش کشور ما در عمل هنوز تمرکز در برنامه درسی محتوا محور کتاب درسی معلم محوری روشهای تدریس و زمانبندی و ارزیابی دروس با تأکید بر جنبه های شناختی را القا می کند. به زعم صادقی مال امیری و رئیسی (۱۳۸۹) محیط و نظام آموزشی فعلی می باید در تلاش برای اصلاح این مسیر باشد؛ چرا که عدم درک و شناخت صحیح مدیران از عوامل موثر بر پرورش خلاقیت، موجب عدم تصمیم گیری درست و به موقع بوده و فرصتها و امکان توسعه آموزش خلاقیت را از بین برده و مانع نهادینه شدن خلاقیت میگردد بروغنی (۱۳۹۰) وجود میزهای ردیفی و پشت سر هم در کلاس درس القای تحت کنترل بودن دانش آموزان و فرایند یادگیری را توسط معلم، عدم توجه به حس ایمنی فقدان خود مختاری و ابتکار برای بروز استعداد و عدم تناسب زمان اختصاص داده شده به دروس همسو با نیازهای دانش آموزان را برای بروز خلاقیت در زمره ویژگی های چنین نظام مدرسه ای تلقی نموده است. تحقیقاتی نیز در خصوص مولفه های خلاقیت در کتابهای درسی دوره ابتدایی انجام شده که گزارش آنها حکایت از عدم توجه مؤلفین به پرورش خلاقیت در دانش آموزان دوره ابتدایی دارد مرزوقی اناری نژاد، (۱۳۸۷) مرادی پیاپی (۱۳۹۲) در ارزیابی کتاب تفکر و پژوهش پایه ششم ابتدایی استفاده و گسترش صلاحیتهای تفکر برای رشد دانش آموزانی که به طور فزاینده در حال روبه رو شدن با جهانی متغیر میباشند را ضروری دانسته و هدف این درس را پرورش تفکر انتقادی برای ایجاد خلاقیت در دانش آموزان میدانند. با این وصف او گزارش نمود که این کتاب از توانایی لازم برای نیل به این مقصود برخوردار نیست.

بخش نهم: اجرای مراحل نوآوری

درک و فهم اولین گام در فرایند نوآوری فهم کامل مشکل و مساله است زیرا ماهیت مسائل آموزشی به گونه ای است که حل آن وظیفه سنگینی را می طلبد و برای این منظور باید جنبه های سطحی مشکلات را کنار گذاشت به عنوان مثال کیفیت برتر در آموزش و پرورش معنای مختلفی دارد، ممکن است نه تنها تدریس بهتر با تعیین انتظارات برتر از دانش آموزان باشد و راهبردهای برتر نیز باشد.

بینش دومین مرحله نوآوری در نظامهای آموزشی توسعه بینش و برنامه ریزی نمادها است. در مرحله ایجاد بینش بر تعیین اهداف برانگیزاننده و ارایه مقصود و فضای فعالیتهای تاکید می شود. ایجاد انتظارها مرحله سوم در فرایند نوآوری تبدیل بینشها و نمادها به انتظارهای روشن و مشخص است. ایجاد انتظارها برای دستیابی اهداف رفتاری مطلوب و قابل حصول بع عنوان وسیله ای برای شکل دهی و تقویت دیدگاه های مثبتی است که برای فعالیتهای نوآوری بسیار ضروری هستند.

حمایت و پشتیبانی از آنجایی که ویژگی و خاصیت نوآوری همیشگی نیست بنابراین همیشه خطر با آن همراه است. دشواری و مشکلات نوآوری با ایجاد و پیاده کردن ایده های اساسی شروع و با تبدیل آنها به اهداف ادامه می یابد. اگر اختیارات تفویض شده در موقعیتی به کار برده شوند که بدون اطمینان با خطر همراه باشد دشواری نوآوری، حادث می شود.

نتیجه گیری

از مباحث فوق نتیجه گرفته میشود که چون برنامه درسی مبنای زیر ساختهای فکری و عملی برنامه است باید متقن و صریح باشد این در حالی است که این برنامه تنها به صورت کلی دلالت بر مواردی مانند گرایش فطری به خلاقیت و ابداع داشته و به صورت دقیق به این موضوع نپرداخته است. اساس رسالت تربیت بر پرورش تمامی استعدادهای بالقوه آدمی استوار است و باید که در نظام های آموزشی تمامی استعدادها مورد توجه قرار گیرند آموزش و پرورش خلاقیت در مخاطبان و تربیت دانش آموختگانی خلاق و نوآور مورد تاکید همه رویکردهای برنامه درسی و در زمره اهداف تمامی نظام های آموزش و پرورش رسمی است. اهداف و تقسیم بندی اهداف به لحاظ بازه های زمانی دراز مدت، میان مدت کوتاه

مدت در برنامه های آموزشی امری مسلم و بدیهی است چرا که هر کدام از این اهداف به مثابه چراغ راهی در فرایند تدوین طراحی و اجرای برنامه است. اهداف غایی و دراز مدت یک برنامه آموزشی به معنی کمال مطلوب می باشد که در نظام آموزشی ما دسترسی فراگیران به مراتبی از حیات طیبه است. هدف تعیین و توجه به هدف های مقطعی - مرحله ای و میان مدت توجه به اقتضائات سنی و شرایط رشد فراگیران در هر برهه سنی است.

• پیشنهادات کاربردی

در طراحی برنامه درسی است که میتوان با انتخاب رویکرد مناسب شیوه طراحی اهداف و غایتهای متنوع را در قالبی در هم تنیده و به شیوه هایی مارپیچی و یا ماتریسی و مبتنی بر پرورش و توسعه خلاقیت و شناسایی و هدایت استعداد های بالقوه تجلی بخشید. لذا در این خصوص پیشنهاد می گردد: لازم است تا با هدف ارتقاء توجه به امر پرورش و آموزش خلاقیت در طراحی برنامه درسی به گونه ای عمل کرد تا همه عناصر برنامه حول محور تقویت مولفه پرورش خلاقیت قرار گیرد. نقش معلم به عنوان مولفه ی اثر گذار بر دیگر مولفه های برنامه درسی نباید مورد غفلت قرار گیرد؛ چراکه وجود یک معلم خلاق از پیش شرط های اساسی در موفقیت یک برنامه درسی است. توجه بیشتر به مقوله آموزش و پرورش خلاقیت با تاکید بر دوره حساس ابتدایی انجام نشست های تخصصی و گردهمایی های علمی با حضور سیاستگذاران و هدف گذاران کلان آموزش و پرورش در سطح ملی.

ملکی، حسن (۱۳۹۴) برنامه ریزی درسی راهنمای کامل، انتشارات پیام اندیشه احمدی قراچه علی محمد (۱۳۹۴) بررسی تطبیقی الگوهای برنامه درسی در دوره ی پیش از دبستان ابر کرامبی نیکلاس (۱۳۹۳) فرهنگ جامعه شناسی ترجمه ی حسن پویان تهران : انتشارات راه دانش آبلهی تترز، (۱۳۹۰) شکوفایی خلاقیت کودکان ترجمه حسن قاسم زاده پروین عظیمی بشر، دنیای نو بزرگرن، مرادی س (۱۳۹۱) طراحی تولید مواد آموزشی و کمک آموزشی (تکنولوژی آموزشی انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۱) وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران بروغنی، الهه (۱۳۹۰) بررسی آثار پنهان مولفه های برنامه درسی بر عواطف دانش آموزان مقطع ابتدایی پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه فردوسی مشهد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی بیابانگرد، اسماعیل و نعمتی اسماعیل (۱۳۹۲) روان شناسی تربیتی تهران رشد. پاشا شریفی حسن و مهری نژاد ابولقاسم (۱۳۸۴) بررسی اثر بخشی تدریس به شیوه حل مساله و ارزشیابی بر اساس شاخصهای پژوهشگرانه در بررسی روحیه پژوهشگری فصلنامه نوآوری آموزشی ۳۷ - ۹ (۱۴) پروار، حمیدرضا (۱۳۸۵) بررسی مولفه های خلاقیت و جامعه پذیری و تأملی بر پارادوکسبینی این دو مفهوم در فرایند تعلیم و تربیت پایان نامه دوره کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی

فردانش هاشم (۱۳۹۱) طراحی آموزشی از منظر رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و قره داغی، بهمین (۱۳۹۲) مدیریت بازخورد راهنمای ارائه ی بازخورد در ارزشیابی کیفی توصیفی تهران: انتشارات مدرسه محمدی خیابان اصغر (۱۳۹۱) تشکیل گروه های خلاق و نوآوری پ انتشارات پارلاق قلم مرادی ،پیانی شهناز (۱۳۹۲) نقد کلی کتاب تفکر و پژوهش پایه ششم ابتدایی چهارمین همایش ملی انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران دانشگاه فردوسی مشهد. مرزوقی رحمت الله و اناری نژاد عباس (۱۳۸۷) کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدایی همایش نو آوری در برنامه درسی دوره ابتدایی ۱۶ و ۱۷ اسفند.

شیراز مفیدی، فرخنده، (۱۳۹۳) آموزش و پرورش دبستانی و دبستان تهران انتشارات پیام نور، چاپ دوم مهر محمدی محمود (۱۳۹۳) بازاندیشی فرایند یاددهی یادگیری دانشگاه تربیت معلم تهران مهر محمدی محمود (۱۳۸۸) برنامه درسی نظرگاهها چشم اندازها و رویکردها چاپ اول، مشهد به نشر. ناصری، محمد مهدی (۱۳۹۲) راهنمای برنامه درسی دوره متوسطه سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی نریمانی، محمد، (۱۳۹۳) آموزش خانواده انتشارات شیخ صفی

کانت ایثا و ایمیل رسمی همایش جهت ارسال مقاله

Ghanonyar@YAHOO.COM ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

۱۴۰۳/۱۲/۰۸

دانشگاه رازی - سالن همایش دانشکده علوم اجتماعی

معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان
نخستین پوشش خبری صداوسیما

جهت همکاری در برگزاری همایش با دبیر اجرایی تماس بگیرید:

خانم دکتر شهلا رضایی ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵

خانم دکتر شہلا رضایی ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵